

Les 129 – Antwoorden

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord שׂתַּק shátaq [pa'al] Zwijgen.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	שׂוֹתֵק shoteq	שׂתַּקְתִּי shátaqtie	אֲשַׁתֵּק èsh'toq	אֲנִי
Ik (v)	שׂוֹתֵקֶת shotèqèt	שׂתַּקְתִּי shátaqtie	אֲשַׁתֵּק èsh'toq	אֲנִי
Jij (m)	שׂוֹתֵק shoteq	שׂתַּקְתָּ shátaqtá	תִּשְׁתַּק tish'toq	אַתָּה
Jij (v)	שׂוֹתֵקֶת shotèqèt	שׂתַּקְתְּ shátaqt	תִּשְׁתַּקִּי tish'teqie	אַתְּ
Hij	שׂוֹתֵק shoteq	שׂתַּק shátaq	יִשְׁתַּק yish'toq	הוּא
Zij	שׂוֹתֵקֶת shotèqèt	שׂתַּקָּה shát'qáh	תִּשְׁתַּק tish'toq	הִיא
Wij (m)	שׂוֹתְקִים shot'qiem	שׂתַּקְנוּ shátaqnoe	נִשְׁתַּק nish'toq	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	שׂוֹתְקוֹת shot'qot	שׂתַּקְנוּ shátaqnoe	נִשְׁתַּק nish'toq	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	שׂוֹתְקִים shot'qiem	שׂתַּקְתֶּם sh'etaqtèm	תִּשְׁתַּקוּ tish'teqoe	אַתֶּם
Jullie (v)	שׂוֹתְקוֹת shot'qot	שׂתַּקְתֶּן sh'etaqtèn	תִּשְׁתַּקוּ tish'teqoe	אַתֶּן
Zij (m)	שׂוֹתְקִים shot'qiem	שׂתַּקוּ shát'qoe	יִשְׁתַּקוּ yisht'eqoe	הֵם
Zij (v)	שׂוֹתְקוֹת shot'qot	שׂתַּקוּ shát'qoe	יִשְׁתַּקוּ yisht'eqoe	הֵן

Gebiedende wijs: m: שׂתַּק sh'etoq, v: שׂתַּקִּי shit'qie, mv: שׂתַּקוּ shit'qoe, infinitief: לְשַׁתֵּק lishtoq

Opdracht 2: Beluister en vertaal het lied Shema Yisrael – Als 't harte huilt.

Deze uitvoering had ooit een Nederlandse ondertiteling: www.youtube.com/watch?v=dynIK-qNZ14 .

In de rechter kolom vindt u een poging tot een zingbare vertaling. Commentaar is welkom.

כְּשֶׁהָלַ בּוֹכָה, רַק אֱלֹהִים שׂוֹמֵעַ Als het hart huilt, hoort alleen God	k'sh'e'halev bocheh, raq èlohiem shome'a Als 't harte huilt, is er slechts God die luistert,
הַכָּאֵב עוֹלָה מִתּוֹךְ הַנְּשִׁמָּה De pijn stijgt op uit de ziel	hak'e'ev ole mitoch hanneshámáh de pijn stijgt uit de diepte van de ziel.
אָדָם נּוֹפֵל, לִפְנֵי שֶׁהוּא שׂוֹקֵעַ Een mens valt voordat hij ten onder gaat	ádám nofel, lifne sh'ehoe shoqea Een mens valt om, voordat hij zal bezwijken,
בְּתַפִּילָה קְטָנָה חוֹתֵר אֶת הַדְּמָמָה Met een klein gebed doorsnijdt hij de stilte	bitfiláh qetánáh chotech èt hadmámáh doorsnijdt de stilte met een kort gebed.
שָׁמַע יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי אֶתְהָ הַכֹּל יְכוֹל Hoor Israël, mijn God, U bent tot alles in staat/de almachtige	sh'ema yisrá'el, èlohay, attáh hakol yáchol Hoor Israël, mijn God, de machtige bent U,
נָתַתָּ לִי אֶת חַיֵּי נַתַּתָּ לִי הַכֹּל U gaf mij leven, U gaf mij alles	nátatá li èt chayay, nátatá li hakol het leven gaf U mij, ja alles gaf U mij.
בְּעֵינַי דִּמְעָה, הַלֵּב בּוֹכָה בְּשִׁקֵּט In het oog een traan, het hart huilt in stilte	b'e'enay dimáh, hallev bocheh b'eshèqèt Een traan in 't oog, het hart dat huilt in stilte,
וְכַשֶּׁהָלַב שׂוֹתֵק, הַנְּשִׁמָּה זוֹעֶקֶת en als het hart zwijgt, schreeuwt de ziel	oe'k'sh'e'halev shoteq, haneshámáh zo'èqèt en als het harte zwijgt, dan schreeuwt de ziele.
שָׁמַע יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי, עַכְשָׁיו אֲנִי לְבַד Hoor Israël, mijn God, nu [ben] ik alleen	sh'ema yisrá'el èlohay, achshav anie le'vad Hoor Israël, mijn God, ik ben nu heel alleen,
חִזַּק אוֹתִי אֱלֹהֵי, עֲשֵׂה שְׁלֵא אֶפְחָד Sterk mij mijn God, maak dat ik niet zal vrezen	chazeq otie èlohay, aseh shèlo èfchad versterk mijn kracht, o Heer, en overwin mijn angst.
הַכָּאֵב גָּדוֹל, וְאֵין לָאֵן לְבָרוּךְ De pijn is groot en niets om heen te vluchten	hak'e'ev gádol, w'en le'an livro'ach De pijn is groot, geen plaats om heen te vluchten,
עֲשֵׂה שִׁיגְמָר, כִּי לֹא נוֹתֵר בִּי כֹחַ Doe hem eindigen want niets blijft over van mijn kracht	aseh sh'eyigámer, kie lo notar bi ko'ach maak dat het nu stopt, ik heb totaal geen kracht meer.
כְּשֶׁהָלַ בּוֹכָה, הַזְּמַן עוֹמֵד מְלַכָּת Als het hart huilt, blijft de tijd stilstaan	k'sh'e'halev bocheh, hazman omed milèchèt Als 't harte huilt, dan gaat de tijd niet verder.
הָאָדָם רֹאֵה אֶת כָּל חַיֵּי פְתָאוֹם De mens ziet heel zijn leven plotseling	ha'ádám ro'eh èt kol chayav pit'om de mens ziet heel zijn leven plotseling.
אֶל הָלֹא נּוֹדֵעַ, הוּא לֹא רוֹצֵה לְלַכָּת Naar het niet bekende wil hij niet gaan	èl h'alo noda, hoe lo rotzeh lálèchèt Hij vreest te gaan, naar het nog onbekende,
לְאֱלֹהֵי קוֹרָא, עַל סֵף תְּהוֹם Naar zijn God roept hij op [de] rand [der] afgrond.	le'èlohav qore, al saf t'hom en tot God roept hij, staand voor de kloof.

Les 130 – Vragende Voornaamwoorden 3 – Wie en wat?

In [les 26](#) leerden we de meest gebruikte vragende voornaamwoorden. Het is wel zinvol om die les nog even door te lezen. In de lessen 130, 134 en 138 gaan we die herhalen en aanvullen. We beginnen met een bijpassend werkwoord, Vragen.

שָׁאַל (אֶת)	shá'al (èt) [pa'al]	Vragen (aan), lenen (van voorwerpen)
שָׁאַל לְשָׁלוֹם	shá'al lish'lom	'Vragen naar vrede', vragen naar iemands welstand
שְׁאַלָה	sh ^e eláh (v)	Vraag, probleem שְׁאַלוֹת sh ^e elot
שְׁאַלוֹן	sh ^e elon (m)	Vragenlijst
מִשְׁאַלָה	mish'áláh (v)	Verzoek, wens, verlangen
מִילַת שְׁאַלָה	milat sh ^e eláh	Vragend voornaamwoord; gewoonlijk afgekort als ש"מ.

מי?	mie?	Wie?
לְמִי?	l ^e mie?	Voor wie?
שֶׁל מִי?	shèl mie?	Van wie?
... מִי ש...	mie shè...	Wie ..., ieder die ...
מִי הוּא?	mihoe?	Wie is hij?
מִי שֶׁהוּא	mishèhoe (pv)	Iemand
מִי שְׂרוֹצֵה	mie shèrotzèh	Ieder die wil (רָצָה {ratzáh} willen; les 99)

מה, מה, מה?	mah, máh, mèh?	Wat? (Ook gebruikt als uitroep: Wat!) Veelal met koppeltaken.
מַה נִשְׁמַע?	mah nishmá?	Hoe gaat het? Hoe staan de zaken?
מַה שְׁלוֹמְךָ?	mah shlomchá?	Hoe gaat het met u (m) ?
מַה שְׁלוֹמֶךָ?	mah shlomech?	Hoe gaat het met u (v) ?
כַּמָּה?	kammáh?	Hoeveel? Zoveel, enige (Ook gebruikt als uitroep: hoe(zeer)!)?
כַּמָּה זֶה עוֹלָה?	kammáh zèh olèh?	Hoeveel kost dit?
כַּמָּה וְכַמָּה	kammáh w ^e chammáh	Zo en zoveel
כַּמָּה שֶׁ...	kammáh shè..	Hoezeer ook, ondanks
כַּמָּה וְכַמָּה אַחַת עַל	al achat kammáh w ^e chammáh	Des te meer, zoveel te meer
כַּמָּה זְמַן?	kammáh zman?	'Hoeveel tijd', Hoe lang?
כַּמָּה פְּעָמִים?	kammáh p ^e ámim?	Hoeveel keer?
עַד מָה, עַד מָה?	ad máh, ad mèh?	Hoe lang? (tijd)
מַה גַּם שֶׁ...	mah gam shè...	Zoveel te meer dat ...
מַה יֵשׁ?	mah yesh?	Wat is er? Wat is daar?
עַל מָה?	al mah?	Waarnaar? Naar wat? Waarheen?
לְמָה?	lámáh?	Waarom?
לְמָה?	l ^e máh?	Waarom, waartoe, waarvoor?
בְּמָה, בְּמָה?	bámáh, bámèh?	Waarin?
מִמָּה?	mimah?	Van wat?
מָה שֶׁ...	mah shèh	Dat ...
מַהוּ?	mahoe?	Wat is hij/het?
מַהִי?	mahie?	Wat is zij?
מַהֶם?	máhem?	Wat zijn zij?
מִשְׁהוּ	mashèhoe (m)	Iets
מַזֵּה?	mazèh? (vw)	Wat is dat?
מִדּוּעַ?	madoe'a?	Waarom, waartoe?

In het oude Hebreeuws gebruikte men in plaats van een vraagteken het vragend voorvoegsel הַ {h^a}, soms met de vorm הִ of הָ, vast geschreven aan het woord waarover men iets vroeg. Verwar het niet met het lidwoord הַ.

Een vragende zin begint vaak met אִם {iem}, soms אִם־הַ {ha'iem}, dat je zou kunnen vertalen met 'als' of 'indien', of met אֶפְשָׁר {èfshár}, dat 'mogelijk' of 'misschien' betekent. אָנָּה en בְּבִקְשָׁה betekenen beide 'alstublieft', ánná komt voor een vraag, bevaqáshah er na.

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord שאל shá'al [pa'al] Vragen (to ask). Let op de klankloze tweede radicaal, zie les 103. Controleer jezelf met de website www.hebrew-verbs.co.il of conjugator.reverso.net/conjugation-hebrew.html

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	אני
Ik (v)	שואלת sho'èlèt	שאלתי shá'altie	אשאל èshal	אני
Jij (m)	אתה
Jij (v)	את
Hij	הוא
Zij	היא
Wij (m)	אנחנו
Wij (v)	אנחנו
Jullie (m)	אתם
Jullie (v)	אתן
Zij (m)	הם
Zij (v)	הן
Geb. wijs: m:, v:, mv:, infinitief: לשאל lishol				

Opdracht 2: vertaal en geef de uitspraak.

- Ik zal het aan mijn moeder vragen
-
- Van wie is deze auto?
-
- Hoeveel kost een taxi?
-
- Ik heb twee vragen
-
- Hoe lang bent u in de stad?
-
- Vraag hem, wie die vrouw is
-
- מה-שאלתך אסתר המלכה
-

Bronnen: Millon; Hebrew Phrasebook and Self Study Guide, dr. Israel Palchan;